

Ålder	Språkutveckling	Råd till föräldrar	Var vaksam på	Konkreta tips
0-1 år	<ul style="list-style-type: none"> • är uppmärksam på ljud • har olika ljudanden och senare joller • tar ögonkontakt och använder sig av kroppsspråk och gester • första orden dyker upp 	<ul style="list-style-type: none"> • var tillsammans med ditt barn • tala till barnet • uppmuntra kommunikationsförsök • benämna saker i omgivningen • använd gester och kroppsspråk • dela barnets intresse 	<ul style="list-style-type: none"> • inget eller begränsat joller • joller som inte utvecklas • barnet reagerar inte på ljud • observera hörseln 	<ul style="list-style-type: none"> • använd föremål i kontrastfärger (svart/vitt/rött) som barnet kan se på och lyssna till • lek tittut-lekar och andra växelverkan-lekar • använd bilderböcker och aktivitetsböcker • rim, ramsor, och sånger • använd ansikte och röst för att fånga barnets uppmärksamhet och intresse • imitera barnets mimik och härma ljudbildning
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • jollret blir mera ordlikt • de första orden • ordförrådet växer • språkförståelse föregår produktion • tycker om att imitera • ett-ords meningar som så småningom utökas 	<ul style="list-style-type: none"> • uppmuntra kommunikation och tal • fungera som språklig modell • använd enkla men korrekta satser (inte "babyspråk") 	<ul style="list-style-type: none"> • barnet är alltid tyst och tillbakadraget (är dock inte alltid avvikande) • barnet söker inte språklig kontakt • barnet har avvikande kontakt (ex. ögonkontakt, visar inte intresse för andra människor) • barnet har avvikande växelverkan • barnet tycks inte förstå • barnet slutar tala eller talet fortsätter inte att utvecklas 	<ul style="list-style-type: none"> • lek gömma-lekar och hämt-leken • öva turtagning • läs enkla sagor med upprepningar och titta i pekböcker • rim, ramsor, musik och sånger
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • barnet använder sig mera mångsidigt av språket • använder en del ord i vid betydelse och andra i snäv • "ordförrådsspurten" • minst 2-ords meningar • tillägnar sig många språkljud men saknar fortfarande flera • grammatiken utvecklas 	<ul style="list-style-type: none"> • tala med ditt barn och uppmuntra till kommunikation • ge utrymme för kommunikationsförsök • erbjud språk i alla situationer • upprepa barnets uttryck korrekt utan att korrigera • utveckla barnets uttryck 	<ul style="list-style-type: none"> • barnet använder enbart ettords satser • ordförrådet innehåller enbart ett fåtal ord • ett mycket begränsat ljudförråd • talet är svårbegripligt för närmaste omgivningen • barnet använder gester istället för tal 	<ul style="list-style-type: none"> • läs sagor lämpliga för åldern • lek olika språklekar • spela sällskapsspel (ex. Bild-lotto, matchnings-spel, kategori-spel, sorterings-lekar, pussel) • sjung och berätta rimramsor, gärna med rörelser som förstärker ordens betydelse och stöder språkets rytm • lyssna till ljud i omgivningen och tolka dem tillsammans

Ålder	Språkutveckling	Råd till föräldrar	Var vaksam på	Konkreta tips
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • har ett grundläggande ordförråd och en grundläggande grammatik • de flesta språkljuden finns, men konsonantgrupper är svåra • övergeneralisering kan förekomma • barnet är språkligt intresserad 	<ul style="list-style-type: none"> • stimulera barnet att berätta • stöd barnet att förtydliga sina tankar och känslor • fungera som språklig modell 	<ul style="list-style-type: none"> • språk som utvecklas långsamt, med ofullständiga meningar som låter "barnsliga" • barnet stammar över en längre period (obs, normalt oflyt förekommer ofta i talet) • talängslan 	<ul style="list-style-type: none"> • läs sagor lämpliga för åldern, gör det till en daglig vana att läsa för och berätta tillsammans med ditt barn • prata om bilder i böcker, vad de föreställer, hur de ser ut, vad föremålen kan användas till och orsak-verkan förhållanden • låt barnet med stöd av bilder återberätta en saga ni läst tillsammans • lek olika språklekar, spela sällskapsspel • låt barnet hjälpa till i vardagssysslor och tala om föremålen som används
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • ljudförrådet har utvecklats, men fortfarande kan enstaka ljud saknas • barnet behärskar grundregler för böjning av ord och satsbildning • barnet kan använda mer abstrakta begrepp • berättarförmågan utvecklas 	<ul style="list-style-type: none"> • stimulera barnet att berätta • stöd barnet att förtydliga sina tankar och känslor • fungera som språklig modell • erbjud mångsidiga lekmiljöer 	<ul style="list-style-type: none"> • barnet har svårt att följa en berättelse • barnet har snävt ordförråd • svårigheter att uttala /p,t k/ och /b, d, g/ • barnet har en förenklad satsbildning • barnet har svårigheter att återge ett händelseförlopp 	<ul style="list-style-type: none"> • rita och hitta på sagor tillsammans • läs böcker lämpliga för åldern • lek språklekar • musik och sång • spela sällskapsspel • pyssla tillsammans • lek rollekar tillsammans
6 år	<ul style="list-style-type: none"> • barnet behärskar de flesta aspekterna i språket • barnet anpassar sitt tal till lyssnaren • ny period då barnet är språkligt aktiv och lekfull • språklig medvetenhet utvecklas • intresse för skrivet språk 	<ul style="list-style-type: none"> • stimulera barnet att berätta • stöd barnet att förtydliga sina tankar och känslor • fungera som språklig modell • lek med språket • stöd intresset för det skrivna språket 	<ul style="list-style-type: none"> • barnet har svårt att följa en berättelse • barnet har snävt ordförråd • svårigheter att uttala något språkljud • barnet har en förenklad satsbildning • barnet har svårigheter att återge ett händelseförlopp 	<ul style="list-style-type: none"> • upplev saker tillsammans och samla gemensamma erfarenheter både inne och ute • prata om tidigare händelser och återberätta sagor • språklekar som stöder den språkliga medvetenheten (ex. ABC-böcker, datorspel, förskolematerial)

Litteraturtips för språklekar och spel: Språkgroddar, Språkfrön, Språkplantan (Folkhälsan), Språkgädje : språklekar i förskola och skola (Studentlitteratur)